

**Antirasistinio
švietimo
mokyklų
steigimo
vadovas**

Lithuanian/Λιθουανικά/Litouws/Lietuvis/Litvanyalı/التوانية

Antirasistinio švietimo mokyklų steigimo vadovas

Evgenia Zarokosta

Nikos Xarchakos

Patrikios Patrikounakos

Dovilė Rūkaitė

Rugile Butkeviciute

Monique Firing

Sibel Guc

Ciwan Gungormus

Hasan Ayhan

Many thanks to Katerina Zarokosta for her artworks

Antirasistinio švietimo mokyklų steigimo vadovas

Turinys

1. Įvadas
2. Fašizmo, nacionalizmo, rasizmo, ksenofobijos ir islamofobijos apraiškos ir paplitimas Europoje
3. Diskriminacija lyties ir religijos pagrindu Europoje
4. ES teisės aktai
5. Antirasistinio ir antiislamofobinio švietimo svarba
6. Antirasistinio švietimo mokyklos tikslai
7. Antirasistinio švietimo mokykla praktikoje
8. Bibliografija

1. Įvadas

Projekto “Moterys, susivienijusios prieš islamofobiją” (akronimas: FemResist) pristatymas

FemResist projektas skirtas kovai su rasizmu, ksenofobija ir moterų musulmonių diskriminacija, ypač pabėgėlių moterų, kaip vienos iš labiausiai pažeidžiamų grupių. Tam naudojamas terminas “islamofobija”.

"FemResist" projekto pagrindinis tikslas – įgalinti, apsaugoti musulmonės moteris, paveiktas netolerancijos ir neapykantos apraiškų ir joms padėti.

"FemResist" projekte dalyvauja Graikija, Lietuva ir Nyderlandai. Projekto dalyviai – trys moterų organizacijos, po vieną iš kiekvienos šalies, turinčios patirties moterų klausimais, ypač skirtingos kultūros, skirtingos etninės kilmės moterų (migrančių ir pabėgėlių)

Pagrindinė projekto "FemResist" idėja – sukurti “Antirasizmo mokyklas”, skirtas tiek pagrindinės populiacijos moterims, tiek moterims migrantėms ir pabėgėlėms (įskaitant gyvenančias stovyklose), NVO, vietinei ir regioninei valdžiai, žiniasklaidai, viešojo ir privataus sektoriaus socialiniams veikėjams ir kitiems.

Pagrindinės veiklos:

- antirasistinis ir antiislamofobinis švietimas
- fiksuojamos rasizmo ir islamofobijos apraiškos, sudaromas jų žemėlapis
- rengiami festivaliai „be rasizmo ir be islamofobijos“, kuriuose šių problemų sprendimui pasitelkiamos kultūrinės veiklos.

Dalyvaujančių organizacijų pristatymas **Moterų reikalų tyrimo centras (RCWA) GRAIKIJA**

Moterų reikalų tyrimo centras (MRTC) yra pelno nesiekianti nevyriausybinė organizacija, įkurta 1987 m.

Centro tikslai:

Skatinti ir pristatyti politines problemas, su kuriomis susiduria moterys, jų teorinius ir praktinius aspektus;

Organizuoti paskaitas, konferencijas, kultūrinius seminarus ir šviečiamuosius susitikimus Graikijoje ir užsienyje moterims aktualiomis temomis (pvz., kontracepcijos priemonės, abortai, naujoji reprodukcinė ir genetinė inžinerija, prevencinė medicina, higiena darbe, aplinka ir moterys, prostitucija, moterų ir vaikų išnaudojimas, smurtas prieš moteris, smurtas artimoje aplinkoje, imigrantės, rasizmas, ksenofobija prieš moteris ir pabėgėlius ir t.t.);

Rinkti, tyrinėti ir pristatyti dokumentus, susijusius su moterų judėjimais ir moterų istorija;

Bendradarbiauti su kitomis moterimis ir feministinėmis NVO organizacijomis tarpnacionaliniu bei tarptautiniu lygmeniu.

Moterų informacijos centras (MIC) LIETUVA

Moterų informacijos centras (MIC) yra nevyriausybinė organizacija, nuo 1996 dirbanti lyčių lygybės skatinimo, kovos su smurtu prieš moteris, inovatyvių socialinio suvokimo didinimo kampanijų kūrimo srityse.

MIC profesionalų komandos misija – šviesti ir informuoti Lietuvos visuomenę apie lyčių lygybę, daryti įtaką lyčių lygybės politikai ir skatinti jos plėtrą Lietuvoje.

MIC pagrindinis tikslas – panaikinti visas smurto prieš moteris formas. Organizacija dirba kaip specializuotos kompleksinės pagalbos centras (SPKC) ir teikia pagalbą smurto artimojoje aplinkoje aukoms visose Lietuvos savivaldybėse, yra Nacionalinės moterų teisių asociacijos narė.

MIC kasdieninė veikla skirta kovai su lyčių stereotipais, moterų ir vyrų lygių galimybių skatinimui. Mes perduodame žinias plačiam socialinių tinklų naudotojų ratui, stebime nelygybės apraiškas viešojoje sferoje ir įtraukiame įvairias grupes ir organizacijas į kūrybiškas ir inovatyvias veiklas moterų ir vyrų lygybės labui.

Nors MIC prioritetas yra kova su smurtu prieš moteris, organizacija viešai kelia klausimą dėl lyčių atlyginimų skirtumo, organizuoja moterų įgalinimo ir verslo skatinimo programas, aktyviai dirba su jaunimu, užtikrinant specialiai pritaikytą saugumą internetinėje

**MOTERŲ
INFORMACIJOS
CENTRAS**

erdvėje, įskaitant nuo kibernetinių patyčių, įgyvendina antidiskriminacines programas mokyklose ir darbe su jaunimo grupėmis. Naujosios

informacinės ir komunikavimo technologijos yra MIC esminė kompetencija ir pagrindinis įrankis plėtojant iniciatyvas jaunimui.

Darbas su etninių mažumų moterimis ir migrantėmis Lietuvoje yra MIC kasdienio darbo sudėtinė dalis. Nuo 2005 m. dirbama su FGM problemomis, ir bendradarbiaujama su įvairiomis institucijomis dėl geresnės migrantų ir pabėgėlių integracijos.

Pagrindinės bendradarbiavimo programos ir fondai: ES struktūriniai fondai, ES Socialinis fondas, EuropeAid., EK Teisių, lygybės ir pilietybės programa (REC) Programa, DAPHNE, PROGRESS, ERASMUS+, EK Teisingumo programa, JAV ambasados, EEA parama, Šveicarijos fondo parama, Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programos ir kt.

Organizacijos struktūra: Valdyba, Direktorius, Projektų vadovai, savanoriai. MIC dirba tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu.

Turkijos moterų asociacija Amsterdame (ATKB), NYDERLANDAI

ATKB yra Turkijos moterų ir mergaičių organizacija, įsipareigojusi skatinti moterų ir vyrų lygias teises visose srityse.

ATKB nuostata: moterų teisės yra žmogaus teisės. Organizacija kovoja už demokratiją, egalitarinę ir solidarią visuomenę. Žinodami kad jokia kova nebus sėkminga, jei nedalyvaus moterys, ATKB skatina remiančius šias idėjas kuo aktyviau dalyvauti šioje kovoje. Pagrindinis ATKB tikslas - skatinti moterų ir mergaičių padėties gerinimą, taip pat kovoti už plėtrą, suvokimą, emancipaciją ir moterų dalyvavimą visuomenėje.

Kad visuomenėje būtų pasiektos lygios teisės, būtina moteris ir merginas iš Turkijos, gyvenančias Amsterdame, išvaduoti iš izoliacijos ir sudaryti galimybę dalyvauti socialiniame gyvenime tiek, kiek tai įmanoma. Todėl ir kovojame prieš moterų prastesnę padėtį šeimoje ir bendruomenėje, todėl esame ypač išipareigoję pagerinti socialinę, ekonominę ir politinę bei teisinę šių moterų padėtį. Be to, mes palaikome visų Nyderlandų ir pasaulio moterų solidarumą. Reikalaujame lygių teisių visoms moterims - visose gyvenimo srityse.

2. Fašizmo, nacionalizmo, rasizmo, ksenofobijos ir islamofobijos apraiškos ir plitimas Europoje

Per paskutinįjį dešimtmetį fašistiniai, nacionalistiniai, populistiniai ir kraštutinės dešinės judėjimai padidino savo įtaką Europoje. Naudodamiesi augančiais rūpesčiais dėl imigracijos, globalizacijos ir religinio terorizmo, kraštutinės dešinės politinės partijos pateko į valdžią Austrijoje (2017 m. spalį),

Italijoje (2018 m. kovas), Vokietijoje (2018-2019), Prancūzijoje (2018-2019), Švedijoje (2019) greta anksčiau išrinktų nacionalistiškų Ukrainos, Lenkijos ir Vengrijos vyriausybių. Kitų šalių, pvz. Slovėnijos, Kroatijos, Čekijos, Slovakijos, Latvijos ir Estijos valstybės irgi turi panašių nacionalistinių idėjų. 2017 m. rugsėjį populistinė kraštutinės dešinės partija Alternatyva Vokietijai (AfD) pirmą kartą pateko į Vokietijos parlamentą ir tapo jame trečiąja pagal dydį partija su 12,6 proc. balsų. Panašiai, pirmą sykį po frankistų diktatūros pabaigos (1975 m.), Ispanijos rinkėjai išrinko keletą ekstremistinės kraštutinės dešinės partijos VOX atstovų į parlamentą 2019 m. balandį.

Ekstremistinėms kraštutinės dešinės partijoms taip pat naudingas socialinis nepasitenkinimas vyraujančia politika. Chemnico mieste, Vokietijoje, protestai prieš Merkel imigracijos politiką privedė prie masinio smurto gatvėse (2018 m. rugsėjis). Taip pat daug protestų, nukreiptų prieš Marakešo migracijos paktą įvyko Prancūzijoje ir Belgijoje 2018 m. - juose maišėsi antiimigracinis ir antimusulmoniškas nepasitenkinimas. Europos liberaliosios ir centristinės partijos, atrodo, nepajėgios pasipriešinti nacionalistiniam diskursui. Priešingai, kai kurios iš jų netgi naudoja kraštutinės dešinės argumentus rinkiminiams tikslams, pvz. Progreso partija Norvegijoje - trečia pagal dydį parlamente ir dalis valdančiosios koalicijos; Venstre partija Danijoje ir Respublikonai (Les Républicains) Prancūzijoje. Skleisdamos idėjas ir išraiškos būdus, anksčiau sietus su ekstremistinėmis kraštutinės dešinės partijomis, šios ekstremistinėms nepriskirtos partijos išties legitimizuoja neapykantą kitokiam, t.y. kiekvienam atrodančiam kaip imigrantas, romas (čigonas), musulmonas ir t.t..

ES teisės aktų visuma sudaro solidų teisinį pagrindą saugoti fundamentalias teises, kovoti su nelygybe ir diskriminacija, įskaitant daugialypę diskriminaciją įvairiose srityse, skatinti lygias galimybes visiems ir, ypač, moterų įgalinimą bei faktinės lyčių lygybės skatinimą. Vis dėlto, nors nediskriminavimas yra reikalavimas, nustatytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (TFEU) 10 straipsnyje, ES Pagrindinių teisių chartijos 21 ir 22 straipsniuose, teisiškai įpareigojančiose direktyvose kaip 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvos 2000/43/EB, įgyvendinančios vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės (Rasinės lygybės direktyvos), ir 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (Lygių galimybių užimtumo srityje direktyvos), taikymo, kaip ir susijusiose lyčių lygybės direktyvose, tam, kad teisės būtų užtikrintos praktikoje, vis dar reikia daug tiksliai orientuotų pastangų ir įgyvendintų rezultatyvių veiklų, kuriose dalyvautų įvairūs suinteresuoti veikėjai.

Vyravimas, paplitimas

ES Pagrindinių teisių agentūros (FRA) Pagrindinių teisių 2019 metų ataskaitoje sakoma: “Aštuoniolika metų praėjo nuo Rasinės Direktyvos priėmimo, dešimt metų nuo Pamatinio (Framework) sprendimo dėl rasizmo ir ksenofobijos, bet mažumų žmonės, migrantai ir toliau patiria plačiai paplitusį priekabiavimą, struktūrinę diskriminaciją, įsitvirtinusias išankstines nuostatas ir diskriminacinius etninius stereotipus, kaip

rodo FRA 2018 metais atliktų žmogaus teisių studijų ir apžvalgų išvados. Keletas šalių dar pilnai neperkėlė Pamatinio sprendimo dėl rasizmo ir ksenofobijos į nacionalinę teisę. 2018 metas tik 15 šalių turėjo Kovos su rasizmu ir etnine diskriminacija Veiksmų planus ir strategijas. (...) Rasizmas, neapykantos nusikaltimai ir etninė diskriminacija giliai įsišaknijusi visuomenėje. Plataus politinio ir socialinio spektro atstovai tai daro ir šios apraiškos matomos visose gyvenimo srityse. Aukos ir liudytojai vis dar retai praneša apie diskriminacijos apraiškas valdžios institucijoms. Pagrindinė priežastis – vis tiek niekas nepasikeis, jei pranešime“.

Rasizmo, ksenofobijos ir islamofobijos apraiškos, tiesioginės ir netiesioginės, dažniausiai sąlygojamos negatyvių, dažnai stereotipinių nuostatų ir požiūrių į tam tikrą grupę asmenų, pasižyminčių bendromis charakteristikomis, tokiomis, kaip, pvz., lytis, rasė, etninė kilmė, kalba, religija, tautybė ar kiti bruožai, pastebimos daugelyje sričių, įvairiais kasdienio gyvenimo aspektais, užimtumo, savarankiško užimtumo, švietimo srityse, sveikatos apsaugos prieinamume, kultūriniame gyvenime, sprendimų priėmimo ir pan. Skirtingų rasių, religijų, kilmė akivaizdūs ženklai, kaip., pvz., odos spalva, vardas, kalba, skarelės dėvėjimas dar labiau pažeidžiamus diskriminacijai, priekabiavimui, neapykantos nusikaltimams, smurtui. Pristatydamas Antrąją Europos Sąjungos mažumų ir diskriminacijos apžvalgą - Musulmonai. Rinktinės išvados FRA direktorius paminėjo keletą pavyzdžių, minimų šioje apžvalgoje: Ar jūs prisimenate kai pastarąjį kartą bandėte įsidarbinti? Galbūt jaudinotės, kad jūsų darbo su kompiuteriu gebėjimai nepakankami, arba nerimavote, kad jūsų CV nebūtų įšivėlusį klaida? Tačiau, jei jūs musulmonas

ar musulmonų kilmės ES gyventojas, to gali užtekti, kad Jūs niekada nebūsite pakviestas į darbo interviu. (..) Ir nors diskriminacija įsidarbinant ir darbe yra ypatinga problema, bet šia sritimi jokių būdu neapsiriboja. Nevienodas traktavimas pasitaiko kasdien - apribotos galimybės naudotis viešosiomis ar privačiomis paslaugomis, pvz., gydymo ar restoranų. Žmonės, nešiojantys matomus religinius ženklus, ypač moterys, dėvinčios skaras, dažniau patiria diskriminaciją ar priekabiavimą - nuo nepriimtino spoksojimo iki fizinių atakų“.

Šios Apžvalgos rezultatai suteikia plačiai paplitusios diskriminacijos, rasizmo, ksenofobijos, islamofobijos, neapykantos nusikaltimų įrodymus ir parodo lėtą pažangą:

- Maždaug vienas iš trijų respondentų - musulmonų atsakė, kad jie patiria diskriminaciją ieškant darbo. Tai kliudo jų prasmingam dalyvavimui visuomenėje. Priekabiavimas etniniu ar imigravimo pagrindu buvo įprastas kas ketvirtam respondentui - musulmonui, iš jų beveik pusė nukentėjo nuo šešių ar daugiau incidentų per praėjusius metus.

- Dėl matomų religinių simbolių, tokių, kaip tradicinė ar religinė apranga, diskriminaciją, priekabiavimą patyrė ar buvo sustabdyti policijos vienas iš trijų respondentų musulmonų, gerokai daugiau nei tie, kurie nenešiojo tokios tradicinės ar religinės aprangos.

- Asmens vardas, odos spalva ar fizinė išvaizda sąlygojo beveik pusės respondentų diskriminaciją ieškant būsto, darbo, ar kreipiantis medicinos paslaugų. Musulmonų respondentų vardas, pavardė, odos spalva ar fizinė išvaizda sąlygojo diskriminaciją daugelyje sričių, visų pirma ieškant darbo ar būsto. Daugiau nei pusė musulmonų respondentų (53 proc.), kurie ieškojo būsto, ir kiek mažiau, nei pusė (44 proc.), kurie ieškojo darbo, patyrė diskriminaciją dėl savo vardo ir pavardės.

- ES šalyse gyvenančių moterų ir vyrų respondentų-musulmonų iš skirtingų šalių ir regionų diskriminacijos patirtys iš esmės skiriasi. Moterys jaučiasi ypač diskriminuojamos dėl aprangos: net 35 proc. respondenčių musulmonių paminėjo, kad ieškant darbo patyrė diskriminaciją dėl aprangos; palyginimui aprangą, kaip diskriminacijos pagrindą ieškant darbo, paminėjo 4 proc. respondentų-vyrų, 22 proc. musulmonių moterų ir 7 proc. musulmonų vyrų paminėjo diskriminaciją dėl aprangos darbe.

- Apie 12 proc. respondentų - musulmonų nebuvo leista gauti laisvadienio religinei šventei, apeigoms ar ceremonijai, 9 proc. buvo kliudoma išreikšti ar atlikti religines apeigas, pvz., melstis ar dėvėti skaras ar turbanus.

pagrindines teises; aptariamas antimusulmoniško diskurso poveikis žmogaus teisėms, multikultūralizmui bei teisei padėčiai Europoje, o taip pat pateikiama situacijos analizė daugelyje ES ir Europos šalių. Ataskaitoje konstatuojama, kad per pastarąjį dešimtmetį fašistiniai, nacionalistiniai, populistiniai ir kraštutinių dešiniųjų judėjimai padidino savo įtaką Europoje, panaudodami nerimą dėl imigracijos, globalizacijos, religinio terorizmo, kraštutinių dešiniųjų ekstremistinių politinių partijų. Šalyse, kuriose dar nėra valdomos nacionalistų, kraštutiniai dešinieji judėjimai taip pat auga. Kraštutinės dešinėsios jėgos taip pat pelnosi iš socialinio pykčio dėl esamos vyraujančios politikos. Europos liberalų ir centristų partijos, atrodo, nepajėgia suvaldyti nacionalistinio diskurso. Netgi, platindamos idėjas ir išsireiškimus, kurie anksčiau buvo siejami su kraštutinėmis dešinėsiomis partijomis, šios vyraujančios partijos iš tiesų legitimizuoja neapykantą kitokiems, pvz. tiems, kurie atrodo kaip imigrantai, romai, musulmonai etc. Tačiau islamofobija nėra vienintelė grėsmė musulmonų bendruomenėms, įsikūrusioms Europos žemyne - tai grėsmė ir Europos šalių stabilumui ir saugumui. Islamofobiškos teroro atakos iliustruoja, koku mastu antimusulmoniškas rasizmas, skatinimas kraštutinių dešiniųjų ir nacionalistų ratuose, kelia konkretų pavojų žmogaus teisėms, nacionaliniam saugumui ir Europos gyvenimo kartu modeliui.

Socialinis dalyvavimas

Apžvalgos rezultatai laužo vieną iš stereotipų, kad musulmonai yra netolerantiški kitos religijos ar tikėjimo žmonėms, ypač artimuose santykiuose. Apžvalgos duomenimis respondentai - musulmonai iš esmės atviri kitoms asmenų grupėms ta prasme, kad jaučiasi patogiai šalia kitos religijos, etninės kilmės asmenų. Devyni iš dešimties respondentų sakė, kad turi draugų, išpažįstančių kitą religiją, tikėjimą ir beveik visi -92proc., - jaučiasi patogiai kaimynystėje su skirtingų religijų asmenimis. Toliau pabrėžiant musulmonų respondentų atvirą požiūrį į kitos religijos asmenis - beveik kas antras respondentas (48 proc.) nurodė, kad jaustųsi visiškai patogiai, jei jų šeimos narys sukurtų šeimą su kitos religijos asmeniu.

turi draugų tarp skirtingoms etninėms mažumoms priklausančių asmenų. Mažiausia apklaustųjų moterų, turinčių draugų tarp asmenų, nepriklausančių etninėms mažumoms, dalis buvo tarp Afrikos kilmės moterų Austrijoje (52 %) ir Italijoje (55 %), o taip pat tarp Pietų Azijos kilmės moterų Italijoje (55%). Mažiausia apklaustųjų vyrų, turinčių draugų tarp asmenų, nepriklausančių etninėms mažumoms, dalis buvo: Maltoje-Afrikos kilmės (51 %), Graikijoje - Pietų Azijos kilmės (59 %), ir Lenkijoje - tarp neseniai imigravusių (59 %). Lyčių skirtumai aiškiau išreikšti Austrijoje - tarp Afrikos kilmės respondentų (moterys 52% – vyrai 67%), Kipre -tarp Azijos respondentų (moterų 72% – vyrų 94%), Italijoje - tarp respondentų iš Pietų Azijos (moterų 55 % – vyrų 74 %), Afrikos Sacharos (moterų 55 % – vyrų 75 %) ir Šiaurės Afrikos (moterų 67 % – vyrų 79 %).

Užimtumas

Europos Sąjungos antroji mažumų ir diskriminacijos apžvalga. Moterys migrantės. Rinktinės išvados, 2017 nurodo daugybę kliūčių patekti į darbo rinką, kurios dažnai didesnės būtent migrantėms moterims. Šios kliūtys yra: nepakankami kalbiniai gebėjimai, kvalifikacijų nepripažinimas, dirbamas darbas, neatitinkantis įgūdžių ir kvalifikacijų, taip pat diskriminacinės praktikos įdarbinant, vaiko priežiūros paslaugų neprieinamumas. Mažiau moterų, nei vyrų dirba apmokamą darbą, o į ES santuokos pagrindu (dėl šeimos susijungimo) patenkančioms moterims gali tekti gana ilgai laukti, kol gaus galimybę dirbti. Pavyzdžiui, apžvelgtose šalyse apmokamą darbą dirba mažiau turkų kilmės moterų nei vyrų - Austrijoje tokių moterų dirba 30 proc., o vyrų - 81 proc. Penkiose apklaustose šalyse šiaurės Afrikos kilmės moterų apmokamai dirba reikšmingai mažiau, nei vyrų - nuo 19 proc. Prancūzijoje iki 40 proc. Italijoje, kur atitinkamas statistinių rezultatų pagal lytis skirtumas tarp respondentų iš Azijos irgi yra smarkiai išreikštas, ir siekia 70 proc. punktų.

Diskriminacija, priekabiavimas, smurtas

Diskriminacijos patyrimas neigiamai veikia socialinę įtrauktį, mažina užimtumo galimybes, blogina gyvenimo kokybę. Užimtumas yra esminė integracijos proceso dalis, užima kertinę vietą imigrantų dalyvavime visuomenėje, imigrantų indėlyje į priimančią visuomenę bei padaro šį indelį matomesnį. Diskriminaciją, priekabiavimą, smurtą patyrusiųjų duomenys rodo, kad jie mažiau pasitiki šalies teisine sistema ir policija.

Vis dėlto didžiausias diskriminacijos dėl etninės, imigrantų kilmės, lygis yra aptinkamas būtent užimtume ir viešųjų bei privačių paslaugų pasiekiamume. 31 proc. iš visų musulmonų kilmės respondentų, kurie ieškojo darbo per pastaruosius penkerius metus prieš apklausą jautėsi diskriminuojami šiuo pagrindu. Iš jų 13 proc. - paskutiniuosius vienerius metus prieš apklausą. Naudojantis viešosiomis ar privačiomis paslaugomis, pvz. administracijos tarnybos, visuomeninis transportas ar apsilankymas parduotuvėje, restorane, bare - 23 proc. ir 17 proc. musulmonų kilmės respondentų jautėsi diskriminuojami atitinkamai penkerius ir vienerius metus prieš apklausą. .

Visoje ES rasistinis priekabiavimas, smurtas ir diskriminacija afrikiečių kilmės asmenims yra kasdienybė. Vien jau turėti tamsią odą reiškia būti nuolat diskriminuojamam visose gyvenimo srityse. Tai apima diskriminaciją, būsto prieinamumą ar prastas gyvenimo sąlygas, pvz. perpildytas gyvenamasis plotas (45 proc. palyginus su 17 proc. tarp visų ES-28 gyventojų), gyvenimas rimtomis gyvenamojo ploto trūkumo sąlygomis (12 proc. lyginant su 5 proc. tarp visų ES-28 gyventojų). Be to, tik 15 proc. Afrikiečių kilmės gyventojų yra būsto savininkai, palyginus su 70 proc. ES-28 populiacijos. .

Apžvalgos rezultatai rodo, kad truputį mažiau nei trečdalis (31 proc.) musulmonių, kurios dėvėjo galvos apdangalą arba nidžabą (veido apdangalą) viešumoje, patyrė priekabas dėl savo etninių ar imigranto šaknų, palyginus su kiek mažiau nei ketvirčiu (23 proc. moterų), kurios jų nedėvėjo. Daugiau nei trečdalis (39 proc.) moterų, kurios dėvėjo galvos apdangalą arba nidžabą viešumoje patyrė nederamą spoksojimą ar įžeidžiamus gestus, daugiau nei penktadalis (22 proc.) buvo įžeidinėjamos verbaliai. Du procentai moterų buvo užpultos fiziškai. Dauguma atvejų respondentai nurodė, kad priekabautojai ar smurtautojai, motyvuoti neapykantos, buvo jiems nepažįstami asmenys, nepriklausantys mažumų etninėms grupėms. Tik nedidelė dalimi atvejų (3 - 5 proc.) tai buvo ekstremistinių ar rasistinių grupuočių nariai. Truputį mažiau nei pusė (48 proc.) musulmonių apklausoje priekabautoją nurodė buvus asmeniu iš kitos etninės mažumos; tarp musulmonų vyrų šis skaičius buvo kiek daugiau nei ketvirtadalis (26 proc.)

Bendri rezultatai rodo panašų neapykantos nulemtą priekabiavimo ir smurto prieš moteris ir vyrus lygį. Jie taip pat rodo, kad lyčių skirtumų pranešimų lygyje nėra. Tačiau smurto incidentai, apie kuriuos praneša moterys, dažniau būna susiję su asmenimis, su kuriais jos susiduria kasdienybėje (kaimynas, pažįstamas). Neapykantos nulemtą smurto atvejų dvigubai daugiau moterų nei vyrų nurodė, kad tai daręs žmogus buvo pažįstamas, draugas, kaimynas ar giminaitis. Be to, dvigubai daugiau moterų nei vyrų jaučia nerimą, kad

pranešusios valdžios įstaigoms apie incidentą gali susilaukti keršto iš smurtautojo - panašu, kad tai rodo, jog smurtas - tarpasmeninis. Daugelis ir vyrų (67 proc.), ir moterų (59 proc.) nurodė smurtautoją kaip asmenį be etninių mažumų šaknų. Vis dėlto daugiau moterų (41 proc.) nei vyrų (26 proc.) nurodė, kad veiksmą vykdęs asmuo irgi turėjo etninių mažumų šaknis, tik kitokias, nei jų pačių.

Diskriminacija, priekabiavimas ir smurtas apsunkina imigrantų integracijos efektyvumą, turi kitų potencialiai žalingų pasekmių.

3. Diskriminacija lyties ir religijos pagrindu Europoje

Diskriminacija lyties pagrindu

Šiuo metu mes matome įvairius diskriminacijos pavyzdžius. Mes girdime ir skaitome apie nesuskaičiuojamus diskriminacijos atvejus visame pasaulyje - dėl odos spalvos ir etninės kilmės, dėl religijos, dėl amžiaus ir labiausiai įprasta šiuolaikiniame pasaulyje - diskriminacija dėl lyties. Nors daug straipsnių parašyta, iki šiol daug diskutuojama, moterų diskriminacija toliau auga, vietoje to, kad mažėtų.

Kas yra moterų diskriminacija?

Neteisingumas, kylantis dėl lyties, yra diskriminacija. Diskriminacija tai nevienodas bet kurių išteklių ir galimybių prieinamumas. Diskriminacija – nevienodos sąlygos pasinaudoti galimybėmis. Dažnai pasitaikantis fizinis ar žodinis smurtas yra diskriminacija. Diskriminacija - nevienoda nauda iš viešųjų paslaugų. Nuo mažiausių padalinių iki aukščiausių institucijų, nelygybė valstybės administravime, sprendimų priėmime - yra diskriminacija.

Moterų diskriminacija yra ir tai, kad vyrai gali patogiai dalyvauti visose socialinio gyvenimo srityse, viešose vietose, kasdieniame gyvenime, namie, darbe, mokykloje ir politikoje, o moterys yra varžomos, smerkiamos, kritikuojamos, laikomos netinkamomis. Nesveikas ir netinkamas apgyvendinimas, būstas, švietimo stoka - tai diskriminacija. Diskriminacija, kai esi paskutinė įdarbinant ir pirmoji atleidžiant, prasidėjus krizei. Diskriminacija - drausti steigti profsąjungas ar tapti jų nariu, ar kliudyti dalyvauti

profsąjungų veikloje.

Moterų diskriminacija, atskirtis, apribojimai sutinkami beveik visose socialinio gyvenimo srityse: darbiniam gyvenime, socialinėje srityje, viešosiose vietose, politikoje, kultūroje ir mene, religijoje, teisėje, tradicijoje ir papročiuose, literatūroje, TV serialuose, švietimo institucijose, šeimoje ir sporte, kalėjimuose, policijoje ir kariuomenėje.

Lyčių diskriminacija būna tiesioginė ir netiesioginė:

1. Tiesioginė diskriminacija remiasi konkrečių moterų ir vyrų lytimi. Ji apima mažiau pozityvų, daugiau negatyvų elgesį su asmeniu dėl jo lyties.

2. Netiesioginė diskriminacija yra tada, kai elgesys ar praktika formaliai atrodo vienoda, bet pritaikius turi diskriminacinį poveikį dažniausiai moterims.

Kadangi visuomenėje iš esmės struktūriškai dominuoja vyrai, diskriminacija visose išvardintose srityse gali būti laikoma “normalia”. Net jei kai kurie teisės aktai orientuoti saugoti moteris ir drausti diskriminacines praktikas prieš jas, jie yra arba neefektyvūs, neįgyvendinami arba įgyvendinami dirbtinai, paviršutiniškai. Faktiškai diskriminacija pagal lytį vis dar akivaizdi. Pažiūrėkime iš arčiau, pavyzdžiui darbe:

Dirbančios moterys darbovietėse yra nepalankesnėje padėtyje nei vyrai. Vertinant kliūtis pagal svarbą:

Dažniausiai jos uždirba mažiau;

Pretendentų į darbą eilėje moterys eina po vyrų;

Moterys dažnai susiduria su problemomis motinystės apsaugos periodu. Jos laikomos “mažiau patyrusiomis” ir mažiau “tinkamomis darbui”

Jei moterys kreipiasi dėl darbo būdamos nėščios, darbdaviai jų nevertina; moterys įdarbinant girdi neigiamo atspalvio klausimus: “ar jos ketina tapti nėščiomis ateityje” ir t.t.

Dėl išipareigojimų rūpintis vaikais ar kitais asmenimis, jos patiria sunkumų kaupdamos patirtį ir siekdamos tinkamo atlyginimo.

Jos dažnai nuvertinamos savo darbovietėse vadovybės, tiesioginių vadovų ir net tiesiog kolegų vyrų.

Moterys, dirbančios namų tvarkytojomis, sulaukia įžeidimų iš šeiminių.

Moterys dažnai susiduria su priekabiavimu, įskaitant seksualinį priekabiavimą, psichologines priekabas arba “mobingą”.

Išvardiname diskriminacijos apraiškas, su kuriomis susiduria moterys darbiniam gyvenime apskritai. Be jų yra gausybė diskriminuojančių situacijų bei praktikų, su kuriomis darbe susiduria homoseksualūs asmenys, o tai taip pat yra diskriminacija lyties pagrindu.

Diskriminacija pagal lytį socialiniame gyvenime bemaž kiekvienoje visuomenėje prasideda nuo gimimo. Ji pastebima lopšinėse, priežodžiuose, dainose. Čia mes atpažįstame formuojamus stereotipus, kad moterų lytis yra pasyvi, o vyro - aktyvi. Ši nuostata persikelia į mokyklinius vadovėlius ir švietimo sistemą. Kaip šeimoje, taip ir gatvėje ar kitose socialinio gyvenimo erdvėse ji turi labai “normalią”, įprastą formą. Juokeliai, pramogos, aforizmai, metaforos - bene visos jos šlovina, suaktyvina, nukreipia į išorę. Pati sistema daro moteris antrinėmis, pasyviomis, pririša jas prie namų/šeimoms ir galiausiai padaro priklausomomis nuo vyrų.

Visi šie pavyzdžiai, būtent diskriminacijos apraiškos socialiniame gyvenime, rodo, kad moterys yra laikomos esančiomis ant žemesnio socialinio laiptelio; jie pateisina vyrišką intervenciją, priespaudą, diskriminaciją, smurtą ir net nužudymus namie, gatvėje, mokykloje ir darbe. Tai gali būti pašalinis asmuo, tėvas, brolis, vyras, tačiau taip pat valstybės institucijų ir įstaigų atstovai.

Kita svarbi socialinio gyvenimo sritis yra politika ir viešasis administravimas. Deja, moterys susiduria su didelio masto diskriminacija ir šiose srityse. Politinės galios, viešasis administravimas, vietos ir nacionalinio lygmens sprendimų ir teisės aktų priėmimas irgi yra nulemti vyrų dominavimu. Tai nėra staigmena, kadangi ekonominio ir darbinio gyvenimo steigėjai ir pagrindinės pajėgos taip pat yra vyrai. Šiuo atveju moterų politiniame gyvenime arba nebūna, arba jų vaidmuo papildomas, pagalbinis, ar saugantis vyrų dominavimą, kaip "pažangiose" visuomenėse. Tačiau tai tėra tik diskriminacija pagal lytį, slypinti po politine diskriminacija prieš moteris. Vietinio ar nacionalinio lygmens atstovaujantieji organai susideda iš vien tik, arba daugiausia, valdančiųjų vyrų. Yra daug diskriminacinių požiūrių, pažeminimo, nesiskaitymo, pašaipų ir atskirties, seksistinių/priekabiavimo atvejų; pastebima ir tai, kad moterys, ten kur jos politiškai apskritai dalyvauja, sudaro mažumą.

Panašūs diskriminacijos pavyzdžiai meno, kultūros ir literatūros srityse yra gana gausūs. Romanuose, apsakymuose, istorijose, filmuose ir serialuose, moterys yra vėl antrarūšė lytis, jos engiamos, užspaustos, kenčiančios, daug verkia, o vyras jas vaduoja iš kito engiančio vyro. Ji patenka tarp dviejų išimylėjusių vyrų, kurie dėl jos kovoja. Jis žudo/yra nužudomas dėl meilės... Moterys užsiima gandais, nepalieka virtuvės, arba yra įdarbinama ir engiama turtingos moters, tad turtingas vyras mėgina jai padėti.

Diskriminacija prieš moteris egzistuoja ir kitose meno formose. Muziejai užpildyti beveik vien vyrų menininkų darbais. Moterys tapytojos, kuriančios meno kūrinius taip gerai kaip vyrai, yra beveik niekada neeksponuojamos muziejuose. Jei kieno nors paklausi dešimties žymiausių tapytojų, menininkų, architektų, visada bus įvardijami vyrai menininkai.

Diskriminacija religijos srityje yra dar vienas rimtas lyčių diskriminacijos pavyzdys. Religija yra visiškai dominuojama vyrų. Moterys yra tik tarnaitės ir didžiąja dalimi nusidėjėlės. Gelbėtojai, padedantieji išsivadoti iš nuodėmės, yra vyrai. Kunigai, rabinai, imamai/profesorai - visuomet vyrai, taip visos visuomenės yra apsuptos galingų grandinių ar tinklų, kurie vyrų rankose. Tai, kad Dievas apibūdinamas kaip vyras (tėvas, tėvynė, krikštatėvis) tiesiog iš viršaus nuaudžia visą valdžios/priespaudos tinklą. Visi "trys tėvai" sistematiškai religinę diskriminaciją, t.y., vyrų dominavimą, ir kasdieniam socialiniam gyvenime, ir švietime, teisėje, tradicijose ir žiniasklaidoje. Kol moterys tarnauja šiai trigubai vyrų dominavimo sistemai, ji bus traktuojama kaip "antroji lytis", ypač likdama priklausoma ir lojalus. Visa tai yra sisteminės religinių institucijų diskriminacijos prieš moteris produktas.

Kita vertus, dėl konkurencijos ir religinių konfliktų, moterys, atstovaujantys kiekvienai religijai taip pat susiduria su diskriminacija iš kitų religijų atstovų. Kiekvienoje visuomenėje mažumų atstovai/neturinčios didesnės galios religinės bendruomenės nariai yra diskriminuojami dominuojančios religijos ir sistemos vadovų. Moterys, priklausančios religinei mažumai, susiduria su antra diskriminacija - dviguba diskriminacija, kylančias dar ir iš buvimo moterimi šiuo atveju. Dėl šios priežasties Vakarų visuomenėje moterys dažnai yra dėmesio centre dėl "burkos" (visą kūną dengiančio apsiausto) arba "nešiuolaikiškos" tradicinės aprangos. Tačiau ilgi drabužiai (izar/dželaba), kuriuos dėvi musulmonai vyrai, nėra problema.

Priedo, dėl burkos diskriminuojama musulmonė gali būti atstumta tos pačios kilmės, bet kitos religijos ar tikėjimo bendruomenės moterų. Pavyzdžiui musulmonių suničių požiūris į alavines (Alevi); net požiūris į krikščionės, kurių suvereni visuomenė gali būti traktuojama kaip religija.

Sporto srityje, policijoje ir karinėse institucijose taip pat matomi diskriminacijos prieš moteris pavyzdžiai. Diskriminacija šiose "vyriškomis" laikomose srityse, pasireiškia per nepagarbą, atskirtį, seksualinę priekabiavimą ir patarnaujamąjį vaidmenį.

Todėl diskriminacijos pagal lytį problemą reikėtų spręsti atsižvelgiant į tai, kad tai visos visuomenės problema, o ne grupės (moterų), prieš kurias diskriminacija vykdoma. Sistema turėtų būti atitinkamai perorganizuota

4. ES teisė

Lygybė ir nediskriminavimas, o taip pat lyčių lygybė yra tarp Europos Sąjungos (ES) fundamentalių vertybių, įtvirtintų ES sutartyse ir toliau išplėtotų privalomuose ES teisės aktuose, visų pirma Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijoje, 2000 m. birželio 29 d. Tarybos Direktyvoje 2000/43/EC įgyvendinančią vienodo požiūrio principą į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasės ar etninės kilmės (vadinamoji Rasinės lygybės direktyva (2000/43/EC), 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvoje 2000/78/EC nustatančioje bendruosius pagrindus vienodam traktavimui užimtumo ir profesinėje srityje (vadinamoji Užimtumo lygybės direktyva (2000/78/EC) o taip pat eilėje susijusių direktyvų, kurios reguliuoja įvairius lyčių lygybės, migracijos, šeimų susijungimo klausimus.

ES sutarties konsoliduotos versijos 2 straipsnis nustato pagrindines ES vertybes, inter alia, lygybę, pagarba žmogaus orumui ir žmogaus teisėms, įskaitant mažumų teises, nediskriminavimą ir toleranciją. Sutarties 3 straipsnis nustato ES galias inter alia kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija, skatinti socialinę teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę.

ES Veikimo sutarties (TFEU) konsoliduotos versijos 10 straipsnis nustato, kad ES, planuodama ir įgyvendindama politiką ir veiklas turi siekti nugalėti diskriminaciją lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos pagrindu.. Sutarties 19 straipsnis įgalina ES imtis veiksmų kovai su diskriminacija lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos pagrindu.

ES pagrindinių teisių chartijos. 21 straipsnis draudžia bet kokią diskriminaciją lyties, rasės, spalvos, etninės ar socialinės kilmės, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinės ar kitos nuomonės, tautybės, priklausomybės tautinei mažumai pagrindu, o 22 straipsnis nustato reikalavimą gerbti kultūrinę, religinę, lingvistinę įvairovę, Svarbu žinoti, kad visi siūlymai dėl ES teisės aktų turi atsižvelgti į Chartiją. Siūlymo dėl naujo teisės akto poveikio pagrindinėms teisėms vertinimą atlieka Europos Komisija.

2000 m. birželio 29 d. Tarybos Direktyva 2000/43/EC įgyvendinančią vienodo požiūrio principą į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasės ar etninės kilmės (Rasinės lygybės direktyva) skirta nustatyti pagrindus kovai su diskriminacija rasės ar etninės kilmės pagrindu, siekiant įgyvendinti valstybėse narėse vienodo požiūrio principą. Šis principas reiškia, kad neturi būti nei tiesioginės, nei netiesioginės diskriminacijos rasės ar etninės kilmės pagrindu. Direktyvoje apibrėžiama ir uždraudžiama tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas rasės ar etninės kilmės pagrindu ir nurodymas diskriminuoti asmenis rasės ar etninės kilmės pagrindu.

Ši direktyva taikoma viešajame ir privačiame sektoriuje, įskaitant viešas įstaigas ir draudžia rasinę diskriminaciją, susijusią su:

-užimtumu ir darbu: įsidarbinimo, savarankiško užimtumo, profesinio užimtumo prieinamumo sąlygos, įskaitant atrankos kriterijus ir įdarbinimo sąlygas, paaukštinimą, užimtumo ir darbo sąlygas, įskaitant atleidimą ir darbo užmokestį;

- švietimu ir visų rūšių ir visų lygių profesinio orientavimo, profesinio mokymo, progresyvaus profesinio mokymo ir perkvalifikavimo, įskaitant praktinio darbo patirtį, prieinamumu;

-socialine apsauga, įskaitant socialinį saugumą ir sveikatos priežiūrą, socialinius privalumus;

-naryste darbuotojų ir darbdavių organizacijose ar bet kurioje kitoje organizacijoje, kurios nariai yra tam tikros profesijos, ir dalyvavimą jų veikloje, įskaitant šių organizacijų teikiamą naudą;

-viešai teikiamų prekių ir paslaugų prieinamumu ir tiekimu, įskaitant būstą.

2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EC nustatanti bendruosius pagrindus vienodam traktavimui užimtumo ir profesinėje srityje (vadinamoji Užimtumo lygybės direktyva) skirta kovai su diskriminacija religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos pagrindais užimtumo ir profesinėje srityje, siekiant įgyvendinti valstybėse narėse vienodo požiūrio principą.

Direktyva uždraudžia tiesioginę ir netiesioginę diskriminaciją religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos pagrindais užimtumo ir darbo srityje viešajame ir privačiajame sektoriuje, įskaitant viešąsias įstaigas tokiais aspektais, kaip užimtumo, savarankiško užimtumo, profesinės veiklos prieinamumo sąlygos, įskaitant atrankos kriterijus ir įdarbinimo sąlygas, paaukštinimą, užimtumo ir darbo sąlygas, įskaitant atleidimą iš darbo ir atlyginimus, visų rūšių ir visų lygių profesinio orientavimo, profesinio mokymo, progresyvaus profesinio mokymo ir perkvalifikavimo, įskaitant praktinio darbo patirtį, prieinamumo, narystės darbuotojų ar darbdavių organizacijose.

Direktyva nustato skirtingo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje galimybę, tinkamai pateisinus ir pagrindus, pvz., specialios užimtumo ir profesinio mokymo prieinamumo, įskaitant atleidimą ir darbo užmokestį sąlygos jaunimui, vyresnio amžiaus darbuotojams ir šeimos įsipareigojimų turintiems darbuotojams, siekiant paskatinti jų profesinę integraciją ar užtikrinti jų apsaugą, skirtingą pensinį amžių ir galimybes gauti pensines ar neįgalumo išmokas, o profesinės veiklos, susijusios su religija, atveju, skirtingos profesinės veiklos bažnyčiose ar kitose viešose ar privačiose organizacijose, kurių etosas grįstas religija ar tikėjimu ir kt.

Abi direktyvos nustato būtinas sąlygas jų efektyviam įgyvendinimui, tokias kaip, pvz., pozityvių veiksmų galimybė, socialinio dialogo ir dialogo su atitinkamomis nevyriausybinėmis organizacijomis, turinčiomis teisėtą interesą prisidėti prie kovos su diskriminacija rasės ar etninės kilmės ar kitais pagrindais būtinybė, siekiant skatinti vienodo požiūrio principą, sankcijos už šių nuostatų pažeidimus ir kompensacijos aukoms. Rasinės lygybės direktyva nustato reikalavimą įsteigti vienodo požiūrio skatinimo įstaigas (Lygybės tarnybas).

Tarybos išvados, priimtos Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos 2004 metų lapkričio mėn. nustatė Bendruosius bazinius imigrantų integracijos politikos principus Europos Sąjungoje. Jie sudaro pagrindą ES iniciatyvoms integracijos srityje.

5. Antirasistinio ir antiislamofobinio švietimo svarba

Pirmasis pradinis žingsnis kovoje prieš islamofobiją turėtų būti kova su visomis rasizmo rūšimis apskritai. Nors islamofobija ir yra rasizmo forma, jos pagrindinės ištakos yra atviros arba užslėptos, tiesioginės arba netiesioginės, makro arba mikro lygmenyje. Visa tai reikalauja priešintis rasizmui ir supratingumo visuose visuomenės segmentuose.

Žinoma, pirmasis visų studijų prieš rasizmą taikinyis yra mažumų nacionalinės ir etninės grupės, prieglobsčio prašytojai, mažumų tikintieji, rasizmo aukos. Visgi šių segmentų moterys yra labiausiai neapsaugotos nuo rasizmo.

Antirasistinis ir antiislamofobinis švietimas – Kam skirtas?

Bendrai priimtas suvokimas, kad moterys susiduria su diskriminacija pagal lytį visoje populiacijoje. Kadangi imigrantės, ypač juodaodės, musulmonės prieglobsčio prašytojos yra sunkiausios rasizmo aukos, yra akivaizdu, kad šios grupės turi būti išsilavinusios, apsišvietusios, informuotos, tad pajėgios apsiginti nuo rasizmo, rasistinių išpuolių.

Edukacija prieš rasizmą taip pat yra svarbi visai visuomenei, kaip ir antirasistinis švietimas tų, kurie patys susiduria su rasizmu. Dažnai žmonės net nežino, kad turi rasistinių minčių ir lengvai sako: "Aš ne rasistas, aš prieš rasizmą".

2 - Kita vertus, jei atidžiai pažvelgiame į visas socialinio gyvenimo sritis, galime atrasti įvairaus laipsnio, įvairių motyvų ir pasekmių rimtumo rasizmą. Mokyklose, mokyklinėse knygose, darbovietėse, prašymuose priimti į darbą, sveikatos apsaugos įstaigose, viešajame transporte, apsipirkimo vietose, visuomeninių tarnautojų, politikų, policijos, teismų, būsto rinkoje atsiradime mikrorajonų, skirstomų į "juodus" ir "baltus", kine ir televizijoje, visuomeninėse paslaugose, vaikų žaidimų aikštelėse... Šį sąrašą galima išplėsti. Be to, matome, kad daugybėje profesijų profesionalai turi rasistinių įsitikinimų - sąmoningai arba ne. Taip pat svarbu, kad dirbantieji valstybinėse institucijose irgi taiko rasistinį elgesį. Mokytojai, mokyklų administracija, sveikatos priežiūros personalas (gydytojai, sanitarai, asistentai), teisėjai ir teisininkai, vairuotojai (autobusų, tramvajų, taksi), policijos pareigūnai, apsauginiai, transporto kontrolieriai, žurnalistai, socialiniai darbuotojai...

Vėlgi, koncentruojantis būtent į "savivaldos be rasizmo/" temą (ar "miestą be rasizmo"), rasizmą naikinti veiksmai turėtų būti aktyviau įtraukti į darbotvarkę, bei atitinkamai koreguojami veiksmai. Savivaldos administracija turėtų būti pajėgūs laisvai pasisakyti, kad jie nepalaiko rasizmo, kiekviename pokalbyje ar veiksmė.

Visi šie aspektai parodo antirasistinio švietimo šiose visuomeninio gyvenimo srityse būtinybę ir tęstinumo poreikį.

Edukacijos be rasizmo ir be islamofobijos instrumentai

Svarbiausias antirasistinio švietimo įrankis yra nuolatinis dėmesys tęstinei informacijai ir suvokimui. Tam gali būti naudojami rašytiniai, vizualiniai ir audio įrankiai, taip pat ir menas, pvz., teatro, kino, socialinių medijų įrankiai.

Antirasistinės radijo laidos, pavyzdžiui, gali būti tiek pat naudingos, kiek ir antirasizmo leidiniai, skrajutės, todėl naudotinos praktikoje, kai įmanoma.

Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas mokykloms. „Mokyklų prieš rasizmą” projektai siekia išvalyti mokyklas nuo rasizmo ir pristatyti studentams antirasistinę perspektyvą šiandien ir ateityje. Tai pasitarnaus ne tik studentams, bet ir mokytojams, ir mokyklų administracijai.

Kai būtina, gali būti organizuojamos specialios konferencijos ar seminarai įvairioms tikslinėms profesinėms grupėms. Šių profesijų žmonių individualios patirtys turi būti surinktos ir pateiktos greta antirasistinio švietimo.

Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių deklaracija turi būti tarp šalies Konstitucijos žmogaus ir piliečio teisių pagrindinių temų, o šios švietimo veiklos - pirminis švietimo įrankis visoms grupėms ir mokykloms.

Nors švietimo veiklose dalyvauja skirtingi žmonės - dėl spalvos, etniškumo, religijos, kalbos, kultūros ir kt., visiems jiems svarbu išmokti, kad atskirų rasių nėra, yra tik viena - žmonių rasė, ir išugdyti jų požiūrį į rasizmą.

Autoriai, menininkai ir mokytojai, šios srities ekspertai, laikomi geros praktikos pavyzdžiu ir mėgstami, turi būti kviečiami dalyvauti šiose “ mokyklose prieš rasizmą” kaip lektoriai ar mokytojai.

Svarbu pasirūpinti, kad visi kursai būtų interaktyvūs ir nešališki, plataus požiūrio. Tam, kad užsiėmimai būtų efektyvūs, svarbiausia dalyvauti ir aptarti jau atliktų tyrimų ir apžvalgų duomenis. Tam svarbu gerai parengti šiuos kursus, juos aprašyti, dokumentuoti.

Kursams, kurie vedami naudojant dramos techniką, būtina panaudoti teatro aktorius. Nes mokymas prieš rasizmą lengviau suprantamas per dramą. Žinant, kaip muzika ir šokis suartina žmones, ypač jaunas žmones, verta apsvarstyti, kaip efektyviai panaudoti šias dvi sritis - galima organizuoti muzikos ir šokių festivalius.

Naudojant šiuos mokymo prieš rasizmą instrumentus ir metodus, su islamofobine diskriminacija bus kovojama ir kaip su etnine, ir kaip su lyčių diskriminacija.

Antirasizmo, ypač antiislamofobijos tikslas - išvaduoti visuomenę nuo rasizmo kaip įmanoma labiau, ir tapti demokratiškesne visuomene. Žinoma, visų pirma už tai atsako valstybė ir savivaldybės, bet institucijos, organizacijos, partijos ir asmenys taip pat turi prisiimti atsakomybę. Tolerancijos ugdymui čia dar daug erdvės.

6. Antirasistinio švietimo mokyklos tikslai

Švietimas prieš rasizmą yra orientuotas į visus šalių gyventojus, ypač vyriausybės tarnautojus, moteris ir jaunimą, imigrantus ir pabėgėlius. Šio gido tikslas - organizuoti antirasistinių, antiksenofobinių kursų parengimo, steigimo ir įgyvendinimo etapus, kaip antirasistinių mokyklų bei antirasistinių švietimo struktūrų dalį, kurios įgyvendins išsamias, visapusiškas antirasistinio švietimo programas.

Antirasistinių mokyklų steigimo gido bazinis principas - aiškus tikslų nustatymas, kurių siekti padės procesų metodologija, naudojamos priemonės ir medžiaga.

Pagrindinis švietimo prieš rasizmą tikslas - švietimo dalyvių antifašistinių, antirasistinių, antiksenofobinių, antiislamofobinių nuostatų kūrimas, palaikymas ir stiprinimas. Islamofobija tiesiogiai susijusi su rasizmu ir ksenofobija, kurie yra raktiniai fašizmo elementai. Antirasizmo švietimo programoje reikia sukurti ideologinius skydus kurie sugriauš ksenofobiją, bjaurėjimąsi ar netoleranciją kitoniškumui, neapykantą įvairovei, ir bet kurią rasizmo formą, kuri kyla tiek iš asmenų, tiek socialinių ar institucinių struktūrų, ir kur taip pat yra fašizmo šerdis ir esmė .

Pagrindinis švietimo prieš rasizmą tikslas ir būtina sąlyga - dekonstruoti visą fašizmo ir rasizmo ideologiją ir argumentus per švietimo procesą, pateikiant kontrargumentus, kritinius palyginimus, pavyzdžius, conceptualias – ideologines, socialines versijas, panaudojant tokias priemones, kaip kognityviniai prieštaravimai, dekonstrukcijos ir esminių socialinių vertybių rekonstrukcijos, grindžiamos naujais solidžiais pagrindais, tokiais, kaip:

- Kolektyvizmas prieš aklavietę ir nehumanišką individualizmą
- Socialinis teisingumas vietoje sterilaus nacionalizmo

- Lygybė prieš visas rasizmo formas
- Multikultūralizmas prieš dominuojantį vienašališką kultūros modelį
- Solidarumas vietoje priešiškumo

Aukščiau pateiktos vertybės taip pat apibendrina tikslus, kurie išgrynina antirasistinio švietimo proceso komponentus ir dinamiką. Teorinis ir empirinis antifašizmo, antirasizmo, ir anti islamofobijos instrumentalizavimas, visiškas įvairovės supratimas ir priėmimas, tebūnie tai rasinė, lyčių, religinė, fizinė, socialinė įvairovė, nustato pagrindus socialiniam išsilaisvinimui nuo rasizmo-fašizmo, kaip idėjos, ideologijos, praktikos.

Pagrindiniai įrankiai pasiekti šiuos Antirasistinio švietimo tikslus yra apibendrinti metodologijoje ir jų seka yra tokia:

A. Tam, kad pasiektume, ištirtume, suprastume fašizmo centrinius ideologinius modelius, turime:

- Teorinį požiūrį, turintį jau 100 metų istorinį pagrindą, jo “mokslinius pseudo metodus”, jo ideologinį ir politinį diskursą;

- Empirinį požiūrį, per teatro praktiką ir vaidmenis, dramą, muziką ir dainas, ir vizualinę fašizmo-rasizmo periodų reprezentaciją.

B. Kritikuoti ir dekonstruoti fašizmo-rasizmo teorinius ir praktinius argumentus:

- Emancipuotų antifašistinių visuomenių istorijos studijos, Supratimas ir pagilinimas atsakymų į klausimą “Kaip nediskriminacinė visuomenė yra formuojama, kokie jos pagrindiniai bruožai?”
- Empirinis požiūris į nediskriminacinės visuomenės charakteristikas, per teatrinius pratimus ir vaidmenų atlikimą, dramą, muziką ir dainas, vizualinę reprezentaciją su stipriu antifašistiniu ir anti-ksenofobiniu turiniu.

.Nuo teorijos link praktikos, nuo analizės iki kompozicijos, nuo pavyzdžių iki apibendrinimo, ir atvirkščiai, nuo esminių, mokslinių, realistinių bet taip pat poetinių-simbolinių ženklų (Logo), nuo indėlio į visas meno formas ir jų simboliką tai gali sudaryti tiek teorinį mokslinį, tiek psichoemocinį pagrindą, kuris apspręs stiprų antifašistinį, antirasistinį sąmoningumą.

7. Antirasistinio švietimo mokykla praktikoje

Mokymų prieš rasizmą tikslinių grupių įvairovė ir diferenciacija demonstruoja programų lankstumo poreikį, būtinybę jas pritaikyti tikslinėms grupėms; integruoto požiūrio į visuminius ir specifinius tikslus svarbą, jų darną ir gebėjimą restruktūrizuoti ir atsinaujinti pagal pokyčius politikoje ir socialiniame gyvenime.

Baziniai principai, kurie turi būti įtraukti į mokymų prieš rasizmą programas ir kurie turi būti taikomi įgyvendinimo procese atsižvelgiant į mokymų dalyvių grupės specifiką yra apibendrinti šiuose principuose:

- Tinkamumas ir suderinamumas
- Lankstumas ir nuoseklumas
- Atsinaujinimas ir sanglauda

Antirasistinio švietimo mokykloms reikia komunikabilių procesų, metodologinių įrankių lankstumo, kad būtų įmanoma pasiekti švietimo dalyvius jų darbo vietose. Tuo pat metu šios mokyklos turi turėti stabilias švietimo struktūras su institucionalizacijos ir integracijos perspektyva. Programos turi palaikyti periodiškumą ir pasikartojamumą ribotame laike pagal švietimo dalyvių grupių poreikius

Bet kuri institucija gali organizuoti mokymus prieš rasizmą, nes tam nereikia specialaus personalo, nei papildomų administravimo išlaidų, šalia jau turimų įprastų institucijos administravimo išlaidų.

Antirasistinio švietimo mokyklos veikla gali būti atliekama organizacijos būstinėje, arba pagal susitarimą vykdyti veiklą savivaldybėje, mokyklose ar kitose vietose.

Siūlomi veiksmai

-Pagrindiniai Veiksmai: mokymo kursai 2 kartus per savaitę 12 mėnesių, kaip aprašyta Antirasistinių, antixenofobinių pamokų vadove. Išduodami lankymo sertifikatai.

-Palaikantys veiksmai, padedantys pritraukti dalyvius:

A. Antirasistinio švietimo modelio pristatymas institucijoms (Žr. Sąrašą žemiau), tiek gyvai, tiek raštu. Pristatomas Antirasistinio švietimo mokyklų steigimo gidas ir Antirasistinių, antixenofobinių pamokų vadovas ir paprašomas sutikimas organizuoti seminarus darbuotojams darbo vietoje.

1. Švietimo ministerija, pradinio, vidurinio švietimo, studentų ir dėstytojų sąjungos, tėvų asociacijos, Islamo studijų centrai, Tarpkultūrinės mokyklos ir kt.

2. Darbo ministerija, Darbo centrai, GSE, OAED, profesinės sąjungos
3. Sveikatos ministerija, sveikatos darbuotojų profesinės sąjungos
4. Teisingumo ministerija, teisėjų, prokurorų profsąjungos, advokatų profsąjungos
5. Žiniasklaidos ir medijų generalinis sekretoriatas
6. Nevyriausybinės organizacijos
7. Pabėgėlių ir migrantų organizacijos
8. Vietos valdžios, regionų organizacijos, savivaldybės ir savivaldybių įmonės
9. Graikijos policijos ir uosto valdžia
10. Viešasis transportas

B. Filmų peržiūra (1-2 kartus per mėnesį) su po to sekančiu aptarimu/seminaru arba organizacijos būstinėje, arba susijusio festivalio metu

C. Dalyvavimas ir pristatymai kituose antirasistiniuose renginiuose (antirasistiniai, multikultūriniai ar filmų festivaliai, dokumentika)

D. Pabėgėlių stovyklų lankymas ir žmonių informavimas apie Antirasistinių mokyklų steigimą ir veiklą
Praktikoje Antirasistinės mokyklos turi būti lankstus įrankis požiūriais ir praktika, tam, kad galėtų keisti formą ir turinį, praturtinti savo veiklą, priklausomai nuo ideologinių, politinių, socialinių diskusijų bet kuriame socialiniame kontekste..

8. Bibliografija

Europos Komisija. Europos Integracijos tinklalapis. Moterų migrančių integracija

European Commission. European Web Site on Integration. Integration of migrant women

<https://ec.europa.eu/migrant-integration/feature/integration-of-migrant-women>

Pagrindinių teisių ataskaita, 2019. Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūra, 2019

Fundamental Rights Report 2019. European Union Agency for Fundamental Rights, 2019.

<https://fra.europa.eu/en/publication/2019/fundamental-rights-2019>

Europos Sąjungos Antroji mažumų ir diskriminacijos apžvalga. Musulmonai-Rinktinės išvados. ES Pagrindinių teisių agentūra, 2017 m.

Second European Union Minorities and Discrimination Survey. Muslims – Selected findings. EU Agency for Fundamental rights, 2017.

<https://fra.europa.eu/en/publication/2017/second-european-union-minorities-and-discrimination-survey-muslims-selected>

Europos Sąjungos Antroji mažumų ir diskriminacijos apžvalga. Migrantės moterys-rinktinės išvados. ES Pagrindinių teisių agentūra, 2019 m.

Second European Union Minorities and Discrimination Survey. Migrant women – selected findings. EU Agency for Fundamental rights, 2019.

<https://fra.europa.eu/en/publication/2019/eumidis-ii-migrant-women>

Lytims jautrus švietimas ir mokymai trečiųjų šalių piliečiams. Europos lyčių lygybės institutas, 2019

Gender-sensitive education and training for the integration of third-country nationals. European institute for gender equality, 2019.

<https://eige.europa.eu/publications/gender-sensitive-education-and-training-integration-third-country-nationals>

Europos Tarybos tinklapis Moterys ir mergaitės migrantės ir pabėgėlės.

Council of Europe website Migrant and refugee women and girls

<https://www.coe.int/en/web/genderequality/migrant-and-refugee-women-and-girls>

Migrantų, pabėgėlių, prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų moterų ir mergaičių apsauga. Pagrindinės rekomendacijos. Europos Taryba, 2019.

Protecting the rights of migrant, refugee and asylum-seeking refugee and asylum-seeking women and girls. Key recommendations. Council of Europe, 2019.

<https://rm.coe.int/prems-143019-gbr-2573-femmes-migrantes-brochure-version-abrege-web-a5-/1680994840>

Migrančių moterų femicidas. Europos moterų migrančių tinklas, 2019.

Femicide of migrant women. European Network of Migrant Women, 2019 <http://www.migrantwomennetwork.org/>

<http://www.migrantwomennetwork.org/wp-content/uploads/FEMICIDE-2019-FINAL-.pdf>

Europos Islamofobijos ataskaita, 2018

European Islamophobia Report, 2018. <https://www.islamophobiaeurope.com/>

Europos Sąjungos Sutartis. Konsoliduota versija.

Consolidated version of the Treaty on European Union

OJ C 326, 26.10.2012, p. 1–390.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2012.326.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2012:326:TOC#C_2012326EN.01001301

Europos Sąjungos veikimo sutartis Konsoliduota versija.

Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)

OJ C 326, 26.10.2012, p. 1–390.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2012.326.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2012:326:TOC#C_2012326EN.01001301

Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartija.

Charter of Fundamental Rights of the European Union. OJ C 326, 26.10.2012, p. 391–407. http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2012.326.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2012:326:TOC#C_2012326EN.01001301

2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EC nustatanti bendruosius pagrindus vienodam traktavimui užimtumo ir profesinėje srityje

Council Directive 2000/78/EC of 27 November 2000 establishing a general framework for equal treatment in employment and occupation

Official Journal L 303 , 02/12/2000 P. 0016 – 0022; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj>

2000 m. birželio 29 d. Tarybos Direktyva 2000/43/EC įgyvendinančią vienodo požiūrio principą į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasės ar etninės

Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000 implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin

Official Journal L 180 , 19/07/2000 P. 0022 – 0026; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj>

Tarybos išvados, priimtos Teisingumo ir Vidaus reikalų tarybos 2004 metų lapkričio mėn. dėl imigrantų integracijos politikos Europos Sąjungoje.

Council conclusions, adopted on 19 November, 2004, on the Immigrant Integration Policy in the EU.

https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/82745.pdf

Antifa Vadovas.

ANTIFA HANDBOOK, Mark Bray, Melville House Publishing, September 2017. <https://libcom.org/files/Antifa,%20The%20Anti-Fascist%20Handbook.pdf>

Žmogaus teisių komisijos švietimo serija Nr.1. Antirasizmas: Suaugusiųjų švietimo vadovas.

Human Rights Commission Education Series No. 1, Anti-Racism :a Handbook for Adult Educators, Barbara Chambers and Jan Pettman, Australian Government Publishing Service Canberra 1986. https://www.humanrights.gov.au/sites/default/files/Anti_racism_handbook.pdf

Kova su Islamofobija per tarpkultūrinį ir tarpreliginį darbą.

Combating Islamophobia through Intercultural and Interreligious Work Report of the study session held by the Forum of European Muslim Youth and Student Organisations (FEMYSO) in co-operation with the European Centre of the Council of Europe, 2011. <https://rm.coe.int/16806fd5a7>

Migrantų integracijos gerosios praktikos, ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių tarnyba.

Good Practices in Migrant Integration, OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), 2018, <https://www.osce.org/odihr/393554>

Kova su rasizmu per mokymus: Požiūrių į mokymuis organizacijose apžvalga.

Combating Racism Through Training: A Review of Approaches to Race Training in Organisations Mohan Luthra and Robin Oakley Policy Paper in Ethnic Relations No.22 Centre for Research in Ethnic Relations University of Warwick Coventry CV4 7AL. June 1991, https://warwick.ac.uk/fac/soc/crer/research/publications/policy/policyp_no.22.pdf

Lygybė ir nediskriminacija. Jungtinės Tautos,

Equality and Non-discrimination, UNITED NATIONS, 2020, <https://www.un.org/ruleoflaw/thematic-areas/human-rights/equality-and-non-discrimination/>

Tarptautinė diskriminacijos konferencija, Stambulas, 2018

INTERNATIONAL DISCRIMINATION CONFERENCE - ISTANBUL 2018, (ULUSLARARASI AY-RIMCILIK KONFERANSI - İSTANBUL 2018), <https://www.esithaklar.org/wp-content/uploads/2019/01/Ayr%C4%B1mc%C4%B1l%C4%B1k-Konferans%C4%B1-Bildiri-Kitab%C4%B1.pdf>

Visuotinė žmogaus teisių deklaracija

Universal Declaration of Human Rights

<https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>

Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartija

CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS OF THE EUROPEAN UNION

https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

Avrupa Birliđi Temel Haklar Őartı

<https://www.avrupa.info.tr/en/charter-fundamental-rights-european-union-708>

يمثل محتوى هذا الدليل وجهات نظر المؤلف فقط و هو وحده
المسئولية. المفوضية الأوروبية لا تقبل أي مسؤولية عن استخدام ذلك
قد تكون مصنوعة من المعلومات التي تحتوي عليها.

The content of this guide represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Το περιεχόμενο αυτού του οδηγού αντιπροσωπεύει μόνο τις απόψεις του/της συγγραφέα και είναι αποκλειστική ευθύνη του/της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχει.

De inhoud van deze gids geeft alleen de mening van de auteur weer en valt onder zijn/haar eigen verantwoordelijkheid. De Europese Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het gebruik van de informatie die het bevat.

Bu kilavuz içeriği sadece yazarın görüşünü yansıtır ve kendi sorumluluğundadır. Avrupa Komisyonu, içerdiği bilgilerin kullanımıyla ilgili herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir.

*Šis vadovas atspindi tik autorių požiūrį ir yra jų atsakomybė.
Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės už čia esančios informacijos naudojimą.*

**Κέντρο Έρευνας Γυναικείων Θεμάτων
Αθήνα, ΕΛΛΑΔΑ**

<http://www.telesilla1988.gr>

مركز البحوث في
شؤون المرأة (RCWA)

، 109 Asklepiou Str ، أتيينا 114 72 ، اليونان

Onderzoek centrum voor vrouwen zaken - Athene, Griekenland
Research Centre of Women's affairs (RCWA) - Athens, Greece
Research Centre of Women's affairs (RCWA) - Atēnai, Graikija
Kadın Sorunları Araştırma Merkezi - Atina, Yunanistan

Moterų informacijos centras - Vilnius, LIETUVA
www: <http://www.moteruinformacijoscentras.lt>

مركز معلومات قضايا المرأة
(WIIC)

، فيلنيوس ، S. Konarskio G. 49808 LT-03123

**MOTERŲ
INFORMACIJOS
CENTRAS**

ليثوانيا

Informatie centrum voor vrouwen zaken - Vilnius, Litouwen
Women's Issues Information Center - Vilnius, Lithuania
Κέντρο Πληροφόρησης Γυναικείων Θεμάτων - Βίλνιους, Λιθουανία
Kadın Sorunları Bilgi Merkezi - Vilnius, Litvanya

**Vereniging van Vrouwen uit Turkije
in Amsterdam, NEDERLAND**

<http://www.atkb.nl>

(ATKB) رابطة النساء من تركيا في أمستردام ، هولندا

Association of Women from Turkey
in Amsterdam, Netherlands

Ένωση Γυναικών από την Τουρκία
στο Άμστερνταμ - Ολλανδία

Association of Women from Turkey in Amsterdam, Nederland
Amsterdam Türkiyeli Kadınlar Birliği Hollanda

Deze gids werd gefinancierd door de Europese Unie
Programma Recht, gelijkheid en burgerschap (2014-2020).
Titel van het project: Vrouwen Zijn Samen Tegen islamofobie.
Acroniem: FemResist Subsidieovereenkomst nr.: 875185

This Guide was funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020).
Project Title: Women United Resisting Islamophobia.
Acronym: FemResist/Grant Agreement No.: 875185

Ο Οδηγός χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση
Πρόγραμμα: Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια (2014-2020)
Τίτλος Έργου: Γυναίκες Ενωμένες Αντιστεκόμαστε στην Ισλαμοφοβία
Ακρωνύμιο: FemResist/ Αρ. Συμφωνητικού Επιδότησης: 875185

Sis vadovas parengtas įgyvendinant projektą „Moterys prieš islamofobiją“,
trumpinys “FemResist” kurį iš dalies remia Europos
Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietiškumo programa (2014 – 2020)
Sutarties Nr.:875185

Bu kılavuz Avrupa Birliği tarafından finanse edildi.
Haklar, Eşitlik ve Vatandaşlık Programı (2014-2020).
Proje Başlığı: İslamofobiye Karşı Kadınlar Birlikte. Kısaltma: FemResist
Hibe Sözleşmesi No.: 875185

تم تمويل هذا البرنامج المسخفي من قبل برنامج الاتحاد الأوروبي للحقوق والمساواة
والمواطنة (2014-2020) عنوان للمشروع : النساء المتحدات يقطن
الإسلاموفوبيا

اختصار : FemResist

اتفاقية المنحة رقم : 875185

النساء متحدات ضد الخوف من الإسلام

VROUWEN ZIJN SAMEN TEGEN ISLAMOFOBIA

WOMEN UNITED RESISTING ISLAMOPHOBIA

Γυναίκες Ενωμένες Αντιστεκόμαστε στην Ισλαμοφοβία

Moterys prieš islamofobiją

İSLAMOFOBİYE KARŞI KADINLAR BİRLİKTE

femresist2020@gmail.com

Fem Resist

GREEK – ARABIC: Γυναίκες Ενωμένες

Αντιστεκόμαστε στην Ισλαμοφοβία

LITHUANIAN – ENGLISH: Fem Resist

DUTCH – TURKISH: Fem-resist / Vrouwen verenigd